

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Episcopo Concordiensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

parvulorum baptisima nullum ibi divinum officium nullumque celebretur ecclesiasticum sacramentum, quod si quis Clericus violaret, ab omni ecclesiastico beneficio & officio deponeret violentem, si qui verò super re tam illicita iuramentum ei aliquod præstitissent, denuntiarentur eo penitus non teneri. Sed Waldemarum prædictum arcum sic tensum non metuens, nec fugiens à sagitta, in sua damnabiliter pertinacia perseverat, cum Dathan & Abiron, quos terra vivos absorbit, portionem, nisi resipuerit, habiturus. Cum igitur factum sit adeo insipiens cor ipsius ut videns non videat & auribus non percipiat, nec corde intelligat ut conversus sanetur, sed iram in die iræ ac revelationis iusti iudicij Dei sibi thesaurizare non cesset, ut ejus cervix indomita & suorum sequacium fortius valeat edomari, serenitatem regiam rogandam doximus & monendam quatenus sicut Deum times & Ecclesiam Romanam diligis & justitiam amplexaris, taliter in eum & complices suos tuæ vim exerceas potestatis, eundem Waldemarum à civitate Bremensis & ejus finibus potenter expellens, & ubicunque fuerit tamdiu persequens tamquam Dei & Ecclesiæ inimicum donec sibi vexatio tribuat intellectum, illosque quos suos constiterit esse fautores, per poenas quas videris infligendas à tam temeraria præsumptione compescens quòd per effectum operis cognoscatur Deo te velle placere, nostramque injuriam vindicare, ac justitiæ sedulò deservire. Insuper dilectos filios B. electum, H. Scholasticum, G. Cellarium, & H. Canonicum Bremenses, qui propter bonum obedientiæ suis redditibus hæcenus sunt privati, non permittas eisdem in posterum defraudari. Datum Viterbij v. Non. Julij, pontificatus nostri anno duodecimo.

In eundem ferè modum venerabilibus fratribus Monasteriensi & Osnaaburgensi Episcopis & Suffraganeis Bremensis Ecclesie usque non teneri. Cum igitur Waldemarum prædictum arcum sic tensum non metuens, nec fugiens à sagitta ad, apostolicam sedem non venerit infra terminum præfinitum à nobis, sed in sua pertinacia damnabiliter perseveret, per apostolica vobis scripta mandamus & districtè præcipimus quatenus eandem sententiam, quam incurrisse dinoscitur, per vestras & vicinas dioeceses publicantes, & contra eum & suos complices idem mandatum per omnia fideliter exequentes, in locis in quibus fuerint tam

divinum officium quam alia ecclesiastica sacramenta præter baptismata parvulorum & poenitentias morientium ipsis præsentibus faciatis omnino cessare, contradictores appellatione remota per censuram ecclesiasticam compescendo, & illos Canonicos qui juxta continentiam ejusdem mandati ad nos accedere contempserunt, ac sæpèdicto Waldemaro favere præsumunt, denuntiando in electionis negotio partes aliquas non habere, Clericos seu monachos vel etiam laicos qui eidem impertuntur favorem, excommunicationis vinculo innodetis, nisi admoniti resipiscant, eos qui abbatias vel alias prælaturas aut beneficia receperunt ab ipso, auctoritate nostra dignitatibus & beneficiis talibus sine spe restitutionis in perpetuum spoliantes. Datum Viterbij v. Non. Julij &c. ut in alia,

EPISCOPO CONCORDIENSI,

Sicut venerabilis frater noster Tervisinus Episcopus per suas nobis litteras intimavit, cum biennio jam elapso quidem Ecclesiæ suæ Canonicus corporis infirmitate detentus inter cetera cuidam confessus fuerit sacerdoti quòd ipse ac quidam laicus, Advocatus videlicet Ecclesiæ Tervisinae, à quodam consanguineo ejusdem Episcopi quasdam promissiones & securitates acceperant si eum episcopatum contingeret obtinere, idem consilio sacerdotis inductus hoc in secreto eidem Episcopo revelavit. Et licet Episcopus apud consanguineum supradictum precibus, terroribus, atque minis sæpius institisset ut eidem exponeret an securitatem aliquam seu promissionem pro sua electione fecisset, ipse tamen constanter universa negavit. Nuper autem jamdicto Episcopi consanguineo corporis infirmitate gravato, cum Episcopi conscientiam id quod à Canonico audierat stimularet, omni studio ac diligentia cœpit eundem laicum per eum qui judicaturus est vivos & mortuos obtestari ut si qua pro electione ipsius aliquando promississet, nullatenus occultaret. qui postmodum eidem Episcopo sic respondit, quòd bonæ memoriæ Conrado Episcopo Tervisino defuncto, Canonico & Advocato prædictis quandam promissionem fecerat si eundem contingeret ad episcopatum assumi, sed tunc nulla de ipso electio facta fuit, quodam alio E. videlicet nomine in Episcopum Tervisinum electo. Sed eodem E. post triennium carnis debitum exsolvente, idem Episcopi consanguineus pro electione ipsius quandam pecuniæ quantitatem

*Epist. 64.
Vt admittat
cessionem Episcopi
Tervisini
Vide lib. 16.
Epist. 19. 100.*

Advocato supradicto promisit, cujus partem tempore procedente dicto Advocato persolvit. quæ omnia memoratus Episcopus, divinum testimonium invocando, asseruit se penitus ignorasse, nec solvifse aliquid pro eadem pecunia consanguivineo supradicto, quin immo pro eo quod se fecisse proposuit, odiosus sibi ex tunc extitit & ingratus. Et licet idem Episcopus ab hujusmodi pravitate excessu alienum se reputaverit & immunem, ad dubietatis tamen scrupulum amputandum rei seriem nostro censuit apostolatui referendam. Et sive super præmissis facto culpabilis esset, sive inculpabilis judicandus, per dilectos tamen filios magistrum Galium & I. Ecclesie suæ Canonicos, quibus super hoc mandatum dederat speciale, à nobis cedendi licentiam postulavit, utpote qui præ multis angustiis pastoralis sollicitudinis fatigatus ad umbram quietis aspirat. Porro dictus Episcopus in multis se reddidit merito commendandum, tum quia tamquam fidelis & diligens dispensator injunctum sibi villicationis officium prudenter implevit, & tamquam arbor fructifera in vinea Domini sabaoth gratos fructus uberesque produxit, sub cujus provisionis umbraculo commissâ sibi Ecclesia in spiritualibus & temporalibus dinoscitur floruisse, tum quia studium simoniacæ pravitatis exacta diligentia investigans, quanto potius erat innocens, tanto minus illud voluit palliari, sed cum bonarum mentium sit ibi culpam propriam formidare ubi culpa non est, alienum excessum, quo lædi timuit, nobis quasi proprium indicavit, ut conscientia nubilum, quod peccatum alienum induxerat, apostolicæ responsionis oraculum serenaret, tum etiam quia sub pastoralis officij sarcina ingemiscens, exonerari humiliter petiit ab eadem, & qui laudabiliter injuncti sibi ministerij curam implebat, insufficientem se judicans, subesse appetit potius quam præesse, ac in humili statu devotum exhibere Domino famulatum quam in dignitatis apice gloriarî. Licet autem ex ejusdem absentia Ecclesie Tervisina timeantur dispendia provenire, quæ sub provisione ipsius multa recepisse dinoscitur incrementa, quia tamen se propriis meritis dignum reddidit gratia speciali, nos ipsius supplicationibus inclinati, postulationi ejus ex benignitate apostolica duximus annuendum. Quocirca fraternitati tuæ presentium auctoritate mandamus quatenus cessionem ipsius recipiens vice nostra, eundem absolvas ab

onere officij pastoralis, competentem eisdem de bonis episcopalibus provisionem assignans. Datum Viterbij 14. Non. Julij, pontificatus nostri anno duodecimo.

CAPITULO TERVISINO.

Sicut venerabilis frater noster &c. in eundem ferè modum ut in alia usque in finem. Quocirca devotionem vestram rogandam duximus & monendam, per apostolica vobis scripta sub obtestatione divini judicij districtè præcipiendo mandantes quatenus post cessionem ipsius convenientes in unum, sancti spiritus gratia invocata, omni carnali gratia, humano favore, ac commodo privato posthabitis, habentes præ oculis solum Deum, personam idoneam quæ tanto congruat oneri & honorari, & prodesse debeat potius quam præesse, canonicè vobis in Episcopum eligatis. Datum ut supra.

TERRACONENSI ARCHIEPISCOPO
& suffraganeis ejus.

Eius exemplo &c. ut in caterno penult. mo regesti undecimi anni usque censuimus proponendum fratribus & amicis cum Prælatorum conscientia & assensu, ita quòd ab eis propter hoc nec Ecclesiarum frequentatio nec Clericorum prædicatio postponatur &c. usque in finem. Ad majorem verò cautelam alias quasdam litteras, quas vobis dirigimus incipientes hoc modo, * Si quemadmodum, & quasdam alias quas illis direximus hoc habentes principium, * Gravem contra vos, ab eis volumus præsentari. Datum Viterbij 111. Non. Julij, anno duodecimo.

NARBONENSI ARCHIEPISCOPO
& suffraganeis ejus.

Si quemadmodum nobis per litteras vestras & duos fratres Cisterciensis ordinis intimastis, Durandus de Osea cum complicitibus suis infideliter agit, vel ad fallendum Romanam Ecclesiam, vel ad eludendum canonicam disciplinam, illud sibi profectò continget quod de talibus scriptura testatur, In insidiis suis capientur iniqui, cum astutias sathanæ non penitus ignoremus. Si verò de pristina superstitione quicquam retineat ad cautelam, ut facilius capere possit vulpeculas quæ moluntur vineam Domini demoliri, tolerandus est prudenter ad tempus, donec arbor à fructibus cognoscatur, dummodo circa substantiam veritatis de corde puro & conscientia bona & fide non ficta procedat, quando-